

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. februarija 1857.

Gospodarske skušnje.

(S katranom — Mineraltheer — ni vselej varno drevés mazati.) Veliki vertnar Lukaspše v „Mon. f. Pom.“ sledeče: „Pred 10 leti sem priporočal, da za velike drevesne rane ni boljšega pripomočka jih zaceliti kakor je kolomáz (šmir); tudi zoper njih smoliko in raka je kaj dober, ako se pametno rabi. Kakor pa se dobro pri-leže ranam, tako škodljiv je, ako se skorja drevés, zlasti mladih, ž njim namaže, da bi jih zajic ne glodal ali pa metulji gosenčne zalege va-njo ne položili. Posebno škodljiv je pa katran (Mineraltheer). Sadjorejec Deuringer pravi takole: „V več vertnarskih bukvah sem bral, naj se, da zajic ne objeda drevja, deblo odspodaj kake 3 do 4 čevlje visoko s katranom namaže. Ker mi je zajic lansko zimo veliko škodo delal, sem jih letošnjo pomlad (1856) vse namazal s katranom. Kaj slabo sem jo opravil: vse mlajše, leta 1854 vsajene drevesa, ki sem jih tako namazal, so mi čez 3 mesce konec vzele. Kakor deleč je mazilo seglo, je skorja črna, in še celó les pod njo je rujav in sožgan. Starim drevesom pa ni škodoval, in ranam starih drevés, ki so bile ž njim zamazane, je pa še celó dobro teknil. Naj si te moje skušnje dobro zapomnijo vsi sadjorejci“.

(Dober sad le iz dobrega semena). Sila napčno je — pravi francozki kmetovavec Joigeneaux — ako gospodarji mislijo, da za seme je najdrobnejši, in če tudi pokvečeni krompir dober. Bom pa dva taka krompirja v eno luknjo vergel, si misli marsikter kmetovavec. Kako napčno je to! Kakor da bi iz dveh ničel moglo kaj biti! — Imenovani kmetovavec je sto in sto skušinj naredil s krompirjem in pri teh — pravi — tako za gotovo zvedil kakor je amen v Očenašu, da za seme je popolnoma zrel, lepo izrašen in okoli 2 pavca debel krompir najboljši.

(Da pomladanski mraz ne škoduje marelicam in breskvam). Znano je, da prva pomladanska toplota obudi marelice in breskve k cvetju; ker pa potem še večkrat mraz pritisne, posmodi njih nježno cvetje in vse veselje sadjorejcevo pokončá eno noč. Kadar so marelice in breskve v cvetji, ne pomaga vse nič. Gotova pomoč pa je, da sadjorejec zakasnuje cvetje. To se pa dá s tem storiti, da se okoli korenin tega drevjiča položí snega ali ledú, in da se drevesa, posebno tiste, ki stojé poleg zida, obvarujejo o prvi gorki pomlad močnih solnčnih žarkov. Ako se na to vižo zakasne cvetje, kar je prav lahko, se otmé tudi pomladanske pozeblane. Dozorel bo sad še zmiraj lahko, če se je cvetje tudi zakasnilo. Letos se nam snega in ledú ne manjka, da si ga kjerkoli lahko prihranimo za to pomoč.

Za domače potrebe kaj.

(Šurke ali grile v hišah pokončati), svetuje „Ill. landw. Dorfz.“, naj se ponoči v take kraje zaprejo ne-ktare race. Race kaj rade jedó šurke in vsakega vjamejo berž ko se prikaže. Je na to vižo ta merčes pokončan, je pa treba poiskati vse luknje in razpoke po zidovji in jih

dobro zamazati; zato je pa iz 2 delov apnain 1 dela svinčene gladine (Bleiglätte) napravljena mavta najboljša, kateri se pridene še toliko firneža, kolikor ga je potreba, da se naredí mavta kakor testo.

(Mlinski kamni, s kterimi se turšični storži melejo), se dobé pri gosp. Francu Šranku v Ptuiju (Pettau) na Štajarskem, po 2 fl. 30 kr. vsak pavec visokosti.

Spet nekaj zastran mlina na sapo.

V 25. listu lanskih „Novic“ neki gospod F. J. spoznava, kako važna stvar bi bili mlini na sapo za Notranjsko in sosebno za hribovce. On tudi nekoliko svoje misli zastran zunajne naprave takih mlinov razodeva, da bi se namreč ne vertili celimlini, temveč le veterica po sapi obračala, kar je gotovo pametno. Nekako šembrano če meni preveč zabavlja, drugač bi jez prvo poskušnjo z mlinom na sapo tako počel, da bi mu mogla služiti vsaka sapa, naj vleče od ktere strani si bodi. Po mojih mislih bi moglo sapno vreteno v kroglem ozidji, kamor bi vsaki sapi pot odprta bila, navpik kot rasteče drevó stati. Zid naj bi se obdal s terdnim oklepom, kjer bi okrogla streha stala. Med oklepom in streho bi molele lopate ali veterice sapnega vretena, na ktere bi sapa pritiskaje vreteno vertila. Med oklepom in streho okrog vretena bi mogel opas ali obod biti, ki bi se dal po vdobljenem tiru zidnega oklepa in podstrešja po potrebi okrog zasukati.

Pri takih mlinih bi moglo tudi biti kazalo za sapo, ktero bi razodevalo: od ktere strani je največja moč sape, in tje bi se mogla obračati tista stran oboda, ki se dá odpreti, ter se ena polovica oboda naprej pod drugo potisniti in se sapa na lopate, kjer se polovica vretena odkrije, spuštati. Ako bi pa sapa na lopate prehudo pritiskala, bi treba bilo obod, kjer se je bil odperl, nekoliko naprej potegniti; kadar bi se pa hotel mlin ustaviti, bi se mogel obod bolj naprej potegniti, da se zopet z drugo polovico sklene in celo vreteno zakrije.

Koliko čevljev bi mogel obseg sapnega vretena imeti, bi se moglo iz skušnje zvediti.

Da bi leseni stebri med streho in zidom zavolj debelosti nekterikrat sape ne opoverali, bi se lahko tudi železni stebri postavili namesto lesenih.

Naprava takega mlina, ker bi berž ko ne nekaj skušinj spodletelo, bi utegnila potroške pomnožiti, zato se tudi vsakteri, ki mlin zares potrebuje, ne more s takimi poskušnjami ukvarjati. Take dela zamorejo le združene moči ali premožniši ljudje, ki jih ljubezen do domovine vlada, v resnični prid svojih bližnjih izpeljati.

Da je pa te baže mlin doveršen in da se njegova koristnost očitno razodene, se bo že dosti posnemovavcov našlo, ki se bodo te naprave radi in z veseljem poprijeli in morda tudi brez velikih stroškov.

Križnogorski.

Od gospodarstva v natori kaj.

(Konec.)

Kobilice ne letajo samo podnevi, ampak tudi ponoči, posebno če luna svitlo sveti in če ni prehladno. Al po